

Kiadja: A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK egyelőre minden hó közepén.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V. Ker., Sziget-utca 5/7. szám, IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Patria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — A halasvizek kihasználásának biztosítása törvényes kényszerítéssel. *Rm.* — A gémfélék és a halászat. (Folytatás.) *Simonffy Gyula.* — A széles galandféregről. *Dr. U. E.* — Régebbi jogesetek. (Folytatás.) — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hirdetések.

Országos Halászati Egyesület.

Meghívó.*)

Az Országos Halászati Egyesület *f. évi május hó 28 án (pénteken) d. u. 6 órakor* az Országos Erdészeti Egyesület székházában (V., Alkotmány-utca 6. sz. II. e.) tartandó

évi rendes közgyűlésére

az alapszabályok 9. §-a alapján t. Címet tisztelettel meghívom.

Budapest, 1920. május hó.

Báró Tallián Béla
elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
2. Titkári évi jelentés. (Alapsz. 9. § c.)
3. Új tagok felvételének megerősítése. (Alapsz. 9. § b.)
4. Pénztári jelentés az egyesület vagyoni állapotáról. (Alapsz. 14. §.)
5. A számvizsgáló-bizottság jelentése. Az 1917—1919. évi zárószámadások felülvizsgálata. (Alapsz. 9. § a) és c.)
6. Az 1920. évi költségelirányzat. (Alapsz. 9. § d.)
7. Számvizsgáló-bizottság választása 1920. évre. (Alapszabály 12. §.)
8. A tagsági díjak felemelése iránti intézkedés.
9. Indítványok. (Az indítványok 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg írásban nyújtandók be. Alapszabály 9. §.)

Közgyűlés után eszmecsere a halászatot érdeklő időszakos kérdésekről. Előadó: *Végh János.* Este társasvacsora.

*) Ez a meghívó, a mai viszonyokra tekintettel, pótolja a külön meghívót, miután a lapot az O. H. E. minden tagjának megküldjük.

HIVATALOS RÉSZ.

5173/1920. II—C. sz.

M. kir. földművelésügyi minisztérium.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Folyóvizeink halászatára a legnagyobb károk háramlanak abból, hogy az anyafolyóval csupán magas vízálláskor összeköttetésben álló árteri mélyedésekben (kubikgödörök, morotvák stb.) az ár visszavonulása után a halivadék megreked s a mélyedések kiszáradásával elpusztul. A folyó halnépességének egy egész évi nemzedéke mehet ily módon tönkre. Most, mikor az országban mindenkinek szent kötelessége a termelés fokozása és a haza javára a legcsekélyebbnek látszó érték megmentése is, kötelességünk gondoskodni az imént jelzett s előrelátott kár elhárításáról is.

A folyó vizeknek a közzelemezés tekintetében oly fontos halállományának megmentése és fenntartása saját jól felfogott érdekükben is, elsősorban a közvetlen érdekelt halászati jogtulajdonosoknak, illetve az érdekeiket képviselő halászati társulatoknak a feladata. Tekintettel arra, hogy a kérdés a tavaszi árvizek s a halak ívása folytán maholnap időszzerűvé válik, hivatkozással az előadottakra, hívja fel alispán úr sürgősen a felügyelete alatt álló halászati társulatokat ez irányban alapszabályszerű kötelességeik teljesítésére, nevezetesen, hogy a hatáskörükbe eső folyószakasz árterében lévő mélyedéseket kísérjék a tavaszi áradás s halívás idején különös figyelemmel s ezeknek kedvező lefolyása esetén pedig minden lehető kövessenek el az ivadék megmentése érdekében.

Az ivadék megmentésének legközvetlenebb módja az, hogy az árvíz lefolyása után a gödrökből idejében kihalásztassék s az anyafolyóba behelyeztessék. E gödrök közül igen sok, mint anyagödör, a vízrendező társulatok tulajdonában van, egy részük felett pedig a folyó halászatánál is érdekelt parti birtokosok rendelkeznek. Feltételezem, hogy a halászat országos fontosságú ügyét szem előtt tartva, erről az oldalról a halászati társulatok feladatának teljesítése elé akadályok nem fognak gördíttetni. Mindenesetre ejtse alispán úr annak módját, hogy a halászati társulatok és a gödrök felett rendelkező vízrendező társulatok avagy magánosok között idejében előleges s a méltányosságot minden irányban szem előtt tartó megegyezés jöjjön létre. A követendő eljárást illetően bármilyen irányú szakszerű útmutatásért forduljon közvetlenül az egyidejűleg utasított Országos halászati felügyelőséghez. (V., Sziget-u. 5.)

Jelentését ez ügyben hatósági körzetére vonatkozólag elvárom s különösen sürgősen abban a nem várt esetben, ha valamely részről megnehezítenék a kívánt közgazdasági cél elérését.

Budapest, 1920. évi április hó 21-én.

A miniszter helyett: *Szomjas* államtitkár.

A halaszvízek kihasználásának biztosítása törvényes kényszerítéssel.

A porosz országgyűlés múlt év július 18-án érdekes törvényt alkotott meg „a halaszvízek művelésének biztosításáról” (Gesetz über die Sicherung der Bewirtschaftung von Fischgewässern). A törvény célját legjobban abból az indokolásból értjük meg, a mely a törvényjavaslat benyújtását kísérte. Előre kell bocsátani, hogy ezt a poroszországi törvényt megelőzte már egy másik rendelkezés, a mely az egész Németbirodalomra vonatkozólag a mezőgazdasági területek művelésének biztosítása érdekében adatott ki. A halászat tekintetében ilyen általános, az egész birodalomra kiterjedő intézkedést a német illetékes körök nem láttak szükségesnek, Poroszország halászati viszonyai azonban külön olyanoknak mutatkoztak, a melyek a hivatalos megítélés szerint a törvényes beavatkozásra rászolgáltak.

A törvényjavaslat indokolása kiemeli, hogy az édesvizek halászata, mert csak az édesvizekről van a törvényben szó, a népelelmezésre nézve nagyfontossággal bír: „Dr. Schiemenz Pál, a friedrichshageni állami édesvízi halászati intézet vezetőjének becslése szerint a német belvízi halászat évi bruttó értéke 150 millió márkára rúg. (A magunk részéről meg kell itt is jegyeznünk, mint a hogy azt már más alkalommal is tettük, hogy az érték szerint való becslést nem tartjuk helyesnek, mert az — éppen az élelmezés szempontjából — mindig csak viszonylagos értéket ad; abszolút tájékoztatást csak az évi halmennyiségből nyerhetünk. Ezt, különösen a mai viszonyok között, azt hiszszük, felesleges bővebben fejtegetni. Sz.)

A hal nagy ára ellenére is sok helyütt még sem művelik kellőképp a halaszvízeket. Az oka ennek nemcsak abban rejlik, hogy a halászatra jogosult nem eléggé vállalkozó szellemű, de gyakran abban is, hogy a rendszeres művelés követelményeivel nincs tisztában. Mindenekelőtt téves nézetek vannak még elterjedve a halgazdaságoknál a kímélet értékéről. Hogy lehető nagy hozamot érjünk el, a halállományt a halak faja, száma s kora szerint a helyi viszonyokkal, különösen a halaszvíz természetes haltáplálékával kell a kellő arányba hozni. Más egyéb üzemi tevékenység mellett, minők a haltáplálék szaporítása, a kártékony állatok pusztítása, mesterséges halasítás stb., a hozam állandó növelését különösen az olyan intenzív halászat mozdítja elő, a melynek ama közvetlen cél mellett, hogy lehető gazdag zsákmány kerüljön ki a vízből, az a feladata is, hogy a halállományt a fenti értelemben szabályozza. A víz túlszűfolttsága nemcsak a halak táplálkozására hátrányos, hanem a pusztító betegségek veszedelmét is előmozdítja. A tapasztalat azt mutatja, hogy a halaszvízek hozama megfelelő művelés mellett nem ritkán kevés esztendő alatt megtöbbszörözhető.

A törvény 1. §-a egész általánosan kimondja, hogy minden halászati jog tulajdonosa köteles vizét a népelelmezés érdekében halászatilag jól kihasználni. A 2. § szerint az illetékes hatóság jogosult a halászatra jogosultakat záros határidőben való nyilatkozatra felhívni a tekintetben, hogy jogosultságukat miképp akarják gyakorolni, különösen pedig, hogy vizük mennyiben s miért marad kihasználatlanul. A kilátásba helyezett művelési mód lehetőségét, felhívásra, igazolni kell. A 3. § szerint, ha a jogosultak nem találhatók fel, vagy ha a felhívásra nem felelnek, vagy ha a rendszeres művelésre nem vállalkoznak, avagy az ilyen művelés lehetőségét a maguk részéről nem tudják igazolni, avagy

a megfelelő művelési mód megkezdésében huzavonát tanúsítanak, az illetékes hatóság elvonhatja tőlük a jogosultság gyakorlatát s mint azok képviselője, nyilvános árverésen, megfelelő ellenérték fejében, másokra ruházhatja azt át.

Ezek a különben csak 6. §-ból álló törvény lényeges rendelkezései. Ugyanarról van tehát itt is szó, a mit a mi 30 éves törvényünk a 47. §-ában kimond: *a hatósági bérbeadásról*. A mi törvényhozóink már 30 évvel ezelőtt gondoltak arra, hogy lehetnek esetek, a mikor ilyen kényszereszközzel kell a halaszvízekre való helytelen gazdálkodást megakadályozni. Ez a törvény szelleméből logikusan folyó intézkedés volt. Hiszen, ha már külön törvényt hoztak a halászatról és e törvényben a halászat gyakorlását az egyéni jogokba való igen mélyreható beavatkozással szabályozták — közérdekből, akkor csak, természetesen, gondoskodni kellett arról is, hogy e téren a rossz gazdálkodás lehetőleg kiküszöböltesse. Magyarország vizei 103 olyan vízszakaszra oszlottak, a melyeken a halászat joga a törvény értelmében csak társulás útján gyakorolható; közülök azért, mert a társulat vagy nem volt megalakítható, vagy ha megalakult is, de működése nem felelt meg alapszabályszerű feladatának, 18 adatott hatóságilag bérbe.

Nem is kellett a mi törvényünk eme rendelkezése semmi különösebb feltűnést, ellenzést sem váltott ki nagyobb, mint akármelyik más korlátozó intézkedése és a gyakorlatban való alkalmazása, ott, a hol szükség volt rá, általában egészen simán ment.

Ezzel szemben a jelzett, *utólagos* porosz törvényt a szakkörök a legélesebb bírálattal fogadták. Ennek oka legfőképpen ebben az „utólagosságában” van, illetőleg abban a megokolásában, hogy a német nép közlelmezésében jelenleg fennálló nagy szükség enyhítésére lehető gyorsan siessen a halászat is az okszerű munkával fokozott hozamával. Röviden, hogy a porosz halaszvízekből *több hal* kerüljön ki az eddiginél.

A porosz halászok a törvényt szemben már most joggal hozzák fel, hogy a mai időben igazán alig képzelhető el olyan halászati jogtulajdonos, a ki halaszvizét tisztán csak nemtörődömségből, hanyagságból, vagy éppen rosszindulatból ne igyekezzék a lehető legjobban kihasználni. Az, hogy *rendes* viszonyok között a halaszvízek hozama több lehet, mint most, kétségtelen. De a *rendes* viszonyoknak az előfeltétele *a kellő számú munkaerő, a megfelelő szerszám, a szükséges haltakarmány, a halszállítás lehetősége, a közbiztonsági viszonyok megjavulása stb. stb.* De míg ez mind meglesz, ahhoz évek kellenek; addig pedig, míg nincsenek meg, igazságos mértéket találni a tekintetben, hogy eleget termel-e valamely halgazdaság, igen nehéz.

Nagyon félős éppen azért, hogy a törvény alkalmazása a gyakorlatban igen sok kellemetlenségre, surlódásra fog vezetni. Igaz, hogy ezzel szemben a hatósági körök annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy már maga az a fenyegetés, a melyet a törvény magában foglal, elegendő lesz arra, hogy a legtöbb esetben megfelelő munkára serkentse az érdekelteket, a kényszerbérbeadás tényleges alkalmazására tehát csak igen kevés esetben kerül a sor. Csakhogy éppen e tekintetben függ igen sok a törvény végrehajtóinak belátásától. Sokszor a kellő ismeret hiánya is oka lehet a rossz gazdálkodásnak, ilyen esetben megfelelő kitanítással is célt lehet érni; ezt különben a törvény is rendeli. De az ilyenféle közbelépésnek *rögtöni* eredménye nem lehet. Tőgazdaságokban rendszeres üzem bevezetésére egy-két esztendő feltétlenül kell; természetes vizeknél is

hosszabb idő kell bárkinek is, hogy a vizet jól megismerje s a halfogást a lehető legeredményesebben űzze, pedig az okszerűséghez még az is hozzátartozik, hogy a vizet eredményesen művelje is! Hogy e körül a „sürgősség“ körül valami hiba van, mutatja különösen az, hogy a kényszerbérbeadás legrövidebb tartama, a törvény más rendelkezéseivel összhangban, 12 év. Az ilyen hosszú időtartam egyáltalán nem érhető olyan törvéynél, a mely megokolását, úgyszólván, a pillanatnyi viszonyokban és szükségben találja.

Véleményünk szerint is úgy látjuk a dolgot, hogy ez a törvény nem nagy eredménnyel fog a porosz nép mostani élelmezési nehézségeinek enyhítéséhez hozzájárulni. Nem lesz az egyéb, mint a porosz halászati törvény olyan kiegészítése, a melyre már eredetileg is szükség lett volna s a mely rendes viszonyok között helyén való fegyver a hanyagok és tehetetlenekkel szemben, de a „pillanatnyi szükség“ enyhítésére egyáltalán nem alkalmas s éppen azért nem is lehet azzal megokolni.

Az ilyen kényszerítő rendszabályoknak törvénybe iktatásánál pillanat alatt bekövetkező „csodatétel“-re számítani semmikép se lehet. Sőt az eröltetés könnyen csak félrendszabályvá teszi a törvény jószándékát s ugyanoda vezet az is, ha bizonyos *előfeltételek nélkül* akarjuk a rendszabályokat alkalmazni.

Látjuk a porosz törvéynél is, hogy a legsürgősebb dolgot tartva szem előtt, vagyis, hogy mielőbb több hal kerüljön ki a vízből, *hatósági bérbeadással* intézi el a *jó kihasználás* ügyét, ugyanúgy, miért a mi törvényünk is.

De hát a nyilvános árverés útján való bérbeadással csakugyan biztosítani lehet-e a halasvíz valóban jó kihasználását, vagyis okszerű módon való művelését? A bérbeadás határozottsággal egyebet nem jelenthet, minthogy a víz halászatilag *valami módon művelés alá kerül*, hogy nem marad *parlagon*, de hogy csakugyan a legmegfelelőbb, a köz szempontjában leggazdaságosabb, leghelyesebb művelés alá-e, az még nagy kérdés.

Ezt biztosítani törvényes kényszerítő eszközökkel egyedül nem is lehet. Azt a közgazdasági nagy czélt, hogy valamely termelési területen mindenhol a legokosabb munka folyjék, csak a megfelelő előfeltételek megteremtésével lehet elérni. *Rm.*

(Folyt. köv.)

A gémfélék és a halászat.

Irta: *Simonffy Gyula.*

(Folytatás.)

Nézzük most már a német Fischerei Zeitung 1918. 44—46. számában „*Die Fischfeinde unter den Wirbeltieren*“ című tanulmány nyomán, az ott felsorolt vizsgálati eredményt.

Eckstein tanár egy alkalommal 30 gyomortartalmat vizsgált meg. Ebből üres volt 5, halmélküli volt 3, halon kívül békatestrészeket tartalmazott 1, mezei egeret (egyik hetet) 2, növényi részeket 4, rovarokat, lárvákat (főképp csiborféléket, szitakötőt, vízipoloskát) 15.

Még változatosabb *Rörig* vizsgálati eredménye; 32 gyomor tartalma: üres 2, tisztán hal 7, hal és egyéb 6, egyéb 17. Az egyik gyomorban 6 sügért 8—15 cm. hosszban és 83 gr. súlylyal, egy másikban 2 sügért 15—22 cm. hosszban, 105 gr. súlylyal, egy harmadikban egy nagyobb szerű hal maradványait, 6 más esetben halakon kívül egyéb állatokat talált. A 17 halmél-

küli gyomorból a következő állatok kerültek elő: cziczikány 3, vakond 3, vízipocok 1—2, egér 5, gyík 1, salamandra 2, béka 8, vízirovarok és pedig csibor és álczája, sárgaszélű csikbogár és lárvája, szitakötő és lárvája, vízipoloska, hátónúszó 15 esetben. Egy más alkalommal *Rörig* ezen rovarokon kívül cserebogarat, szentjánosbogarat és növényi anyagokat is talált. Más jelentések szerint mint alkalomszerű táplálék fordultak elő még gyűrűs és fonalférgek, folyami és kagylós rákok, kagylók, csigák, hal- és békapeté, sőt kisebb madarak is.

Eme különféle eledel közül a rovarokat valószínűleg csak inyencz falatoknak, a növényi anyagokat pedig csupán véletlenül — nyelés közben — felvett anyagoknak tekinthetjük.

Egy másik, Hollandiából származó vizsgálat szerint találtatott: 20 esetben angolna, 15 esetben sügér, 9 esetben orfa, 8 esetben ponty, 4-ben csuka, 3-ban fűrgeselle, 2-ben czompó, 1-ben aranyhal.

Egy további másik vizsgálatnál halfélét találtak 90, kisebb emlős állatokat 32, békát 12 gémgymorban. Hogy különböző helyen és időben egyes megfigyelők 1—1 gémgymorban mennyi és milyen fajú halat találtak, erre nézve szerző az időszaki német szakajtóból és irodalomból a következő eseteket sorolja fel: 13 csukaivadékot, 1 drb kétfontos angolnát, 2 nagyobb angolnát és 1/4 fontos czompót, 12 adagos czompót (drbként 1/8—1/10 kor.), 4 drb összesen 1 1/2 fontos czompót, 30 egynyaras pontyot, 12 drb 8—12 cm.-es pontyot, 1 drb 15 cm.-es és 35 drb 4—6 cm.-es pontyot, 3 drb 21 és 17 drb 5—6 cm.-es pontyot, 1 drb 415 gr.-os pontyot, 150 drb egynyaras pisztrángot; 125 ujnyi hosszúságú pisztrángot, 2 drb összesen 1 1/4 font súlyú pisztrángot, 1 drb 400 gr.-os pisztrángot stb. Ez utóbbi esetben a gém maga is megfulladt. Az, hogy a gém a zsákmányának a bázsing nagyságához mért rendkívüli terjedelme miatt megfullad, nem egyedül álló jelenség és tapasztalat. Éppen ezért a gém inkább a karcsú termeű, keskeny hátú halakat szereti. A nagyobb súlyú (1/2 kgr.-tól felfelé) halakkal csak akkor boldogul, ha a törzs szélességi mérete a hosszúsághoz viszonyítva kicsiny.

A felsorolt adatokból megállapítható tehát, hogy a gémfélék gyomrában túlnyomórészt ujnyi, egész arasznyi hosszúságú halakat találtak, ennél nagyobbakat csak kivételesen.

Abból, hogy a vizsgálatok alkalmával néhány gémgymorban halat nem találtak, nem volna helyes arra következtetni, hogy az illető gém egyáltalán nem, vagy pedig hogy elejtése napján nem evett halat. A géme természetével ismerősök előtt ugyanis jól tudott dolog, hogy a gém rendkívül gyorsan emészt s így nagyon könnyen megtörténik, hogy a néhány (1—2) órával előbb lenyelt halmak a gyomorban már nyomát sem találjuk. Ezenkívül akárhány gém a sebesülés, vagy fogságba jutás pillanatában kiöklendi (kiüríti) a begyében lévő halat.

A tápláléknak a géme által való megválasztására és felvételére nézve az időjárás, az évszak s a helyi viszonyok is bírnak befolyással. Őszszel, ha az időjárás hidegre fordul, a mikor a halak életében s a vizek egyéb állatvilágában mélyreható változások mennek végbe, vagy különösen ha a tavak sekély szélvizei befagynak, akkor a víz által nyújtott szűkös táplálékot a gémféléknek más helyről kell pőtolni. Ilyenkor gyakran megtörténik, hogy a géme figyelmé a szárazföld felé is irányul és kisebb emlősöket, cziczikányokat, egereket stb. fogyasztanak.

Ha pedig már erős fagyok járnak, akkor az el nem költöző, itt telelő egyedeknek és csoportoknak igazán nem marad más hátra, mint a mocsaraknak eldugott, soha be nem fagyó, vízeres helyeit vagy magát a folyó vizet, a forrásokat, a melyek nagyszámban bizony nem mindenütt találhatók, ilyenek nem létében pedig a szárazföldet felkeresni. Ezzel áll bizonyára összefüggésben az is, hogy míg minálunk csak elvéve telel át egynehány gémpéldány vagy gémcsoport, Németország forrásos s vízdús vidékén, az ország északibb fekvése ellenére is, aránylag elég gyakran és tömegesen.

Az ilyen áttelelő példányok gyomrában és begyében találnak azután a német megfigyelők igen gyakran egereket s más szárazföldi kártékony kisebb emlősöket.

A gémelek táplálkozásában változást azonban nemcsak az évszak (a téli fagy), hanem nagy területek lecsapolása által az általános, illetve a kulturviszonyok is okozhatnak. E tekintetben azt tapasztalták, hogy a nagy területek lecsapolása által nyert csatornázott területen élő gémelek, a változott viszonyokhoz képest, a vízi eredetű táplálék mellett azzal egyenlő, vagy azt néha felül is múló szárazföldi eredetű táplálékot fogyasztanak. A tápláléknak ez a változtatása természetesen a természet kényszerű parancsán alapszik; a gémelek részére nem marad más hátra, mint annak vagy engedelmességedni, vagy kivándorolni.

A nagyobb szerű belvizek, mocsarak és tavak lecsapolása tehát olyan változást is idézhet elő a gémelek életében, hogy el kell hagyniuk régi helyeiket. A kivándorlást természetesen elsősorban a mesterségesen létesített halastógazdaságok érzik meg, mert a természetes vizeket vesztett gémelek élelmüket ott kénytelenek keresni. Ezzel áll összefüggésben az, hogy a német tógazdák az elmúlt évtized ideje alatt — a német szaklapok közlései szerint is — a gémelek okozta károsítások miatt igen sokat s elkeseredetten panaszkodtak.

A német vizsgálati anyagból a fent említett tanulmány szerzője az alábbi tényeket és következtetéseket vonja le:

A gémelek tápláléka más kártékony vízimadáréhoz és emlőséhoz (vidra, vöcsök stb.) — a melyek víz alá is képesek merülni — viszonyítva, különfélebb s változatosabb; eltekintve attól, hogy a hallal való táplálkozás mértékére vonatkozólag *Eckstein* és *Rörig* vizsgálatai különböző eredményeket szolgáltatott, ezen eredményekből mégis megállapítható, hogy a halakon kívül, mint a gémfélék tápláléka, különösen három állatcsoport: az *emlősök*, a *kétlélűek* és a *rovarok* jöhetnek számításba s hogy ezen két utóbbi csoport alárendeltsége mellett, a kisebb kártékony emlősök (rágcsálók) helyenként és időnként lényeges szerepet játszhatnak. Azért mégis csak az a halászati közvélemény, hogy a gém fő tápláléka a hal és a halon kívül csak alkalmilag és szükségből nyúl más táplálékhoz. Ez a kényszerhelyzet azonban a haladó kultúrával (lecsapolások, ármentesítések) mindinkább gyakoribbá válik. Egyrésztől tehát nem lehet letagadni, hogy bizonyos esetekben a gém táplálkozásával gazdaságilag bizonyos hasznot is hajthat, de ezzel összefüggésben más részről a tógazdaságokban s haltenyésztő telepeken a gémelek károkozása mind gyakoribbá és súlyosabbá válik.

(Folyt. köv.)

A széles galandféregről.

(*Dibotriocephalus latus* L.)

Tudvalevő dolog, hogy nyers vagy félig főtt, rosszul kisütött húsetel élvezete különféle többé-kevésbé veszélyes élőskövekkel (parazitákkal) való fertőzést okozhat az emberi szervezetben. Leginkább ismeretes az efféle paraziták közül a pántlikagiliszta vagy galandféreg, mely borsókás hús élvezete után fejlődik ki az ember belében s igen kellemetlen, olykor veszélyes betegséget: nagyfokú vérszegénységet okoz, ha a baj felismerése és a féreg elhajtása orvosi beavatkozással idejében meg nem történik.

Pántlikagiliszta többféle van s egy bizonyos faj borsókája rendszerint csak bizonyos fajta húspanban található. Így a legközönségesebb pántlikagiliszta: a *Taenia solium* borsókája disznóhússal, a *Taenia saginata* nevű rokonáé marhahússal kerül az ember belébe. Ez utóbbi 10 méternél is hosszabbra nőhet meg azután s a féreg a fején kívül 1200—1300 darab ízből (proglottis) állhat. Leginkább érdekel azonban bennünket a harmadik nagy galandféreg, mert ez *halhússal* kerülhet az emberbe 9 méter hosszúság mellett 4000 drb proglottisból is állhat, mivel ízei rövidek és szélesek; innen a neve is, a *Dibotriocephalus latus*. Borsókája legtöbbször a csukában él s ezért különösen ügyeljünk arra, hogy a csukát jól megfőzzük vagy megsüssük, mielőtt asztalunkra kerül. Olykor található azonban a menyhalban, sügérben, pisztrángfélékben is. Bármily kellemetlen, sőt veszélyes is lehet azonban az ilyen fertőzés, semmi okunk sincs arra, hogy e jóízű halak élvezetétől tartózkodjunk, mert jól megfőve vagy kisütve ezeket, a fertőzést egész bizonyosan elkerülhetjük, az esetleg jelenlevő borsókák a forró víz vagy zsír hőfokán feltétlenül elpusztulnak.

Az alábbiakban ennek a galandféregnek a fejlődésmenetét ismertetjük olvasóinkkal *dr. Willernek* a *Fischerei Zeitung* múlt évi 22. számában megjelent közleménye alapján. Úgy hiszem, nemcsak halászati, de zoológus körökben is érdeklődésre tarthat számot az a körülmény, hogy végre ennek a galandféregnek a fejlődésmenete is teljesen tisztázódott már.

Nem is oly régen még azt hitték, hogy a barnás színű, fedővel ellátott peték (melyek a proglottisokból óriási mennyiségben és megtermékenyítve ürülnek s a parazita gazdájának ürülékével vízbe jutnak) a vízben kikelve mint csillangós, ú. n. *Oncosphaera*-lárvák szabadon úszkálnak egy ideig, majd valamely csuka vagy más hal lenyelve azokat, ennek belébe jutnak s itt elveszítve csillangóikat, átfúrják a bél falát és a hal izomzatában borsókává alakulnak át. Újabb vizsgálatok valószínűtlenné tették ezt s a legújabb zoológiai kézikönyvekben már azt találjuk, hogy a széles galandféreg petéjéből kikelő lárvá eddig még ismeretlen útonmódon jut a halba. *Janicki* és *Rosen* ugyanis eredménytelenül kísérelték meg azt, hogy a széles galandféreg csillangós lárvájával salmonidákat megfertőzzenek. Nem sikerült ez a kísérletük csukával és sügérrel sem. Ebből azt következtették, hogy a csillangós lárvá nem közvetlenül kerül a halba, hanem valamely más állat, mint első közti-gazda *) szükséges ahhoz, hogy a széles

*) Közti-gazdának nevezik a bonyolódott fejlődésű parazitákat azon hordozókat, melyekben a még nem ivarérett parazita élősködi. Gazda pedig az az állat, melyben a parazita ivarérett alakja él. A széles galandféregnek tehát gazdája az ember, közti-gazdája pedig a csuka. Némely parazitának agynél löbb közti-gazdája is szüksége van, hogy ivarérett állattá tudjon fejlődni.

galandféreg a petéből borsókévé fejlődhesen. Eleinte azt hitték, hogy ez az első még ismeretlen közti-gazda valamilyen fehérhal, mert a második, a régen ismert közti-gazda legtöbbször a csuka, mely pedig tudvalevőleg fehérhalak ragadozója. Veresszárnyú konczérral, dévérrel és küszszel próbálkoztak tehát, de ismét eredménytelenül. Az e halfajokkal megetetett csillangós galandféreglárvák *nem* fejlődtek tovább, e halakat megfertőzni velük nem tudták. Erre kisebb csukák, menyhalak és sügerek béltartalmának tüzetesebb vizsgálatához fogtak s ily irányú kutatásuk végre helyes irányba juttatta eddigi eredménytelen fáradozásukat. Cyclopsok, Diaptomusok, Bosminák (alsórendű rákfajok) és Chironomusok (szúnyoglárvák) félig megemésztett részei között a széles galandféreg lárváit is megtalálták. Egyesek ezek közül szabadon mozogtak a bélben, míg mások már átfúrták a hal belét s ennek külső falán mászkáltak. E felfedezés után természetesen a halak táplálékául szolgáló apró szervezetek között kellett keresni a széles galandféreg első közti-gazdáját. Amde bolharákokat, Tubifexeket és rovarlárvákat szintén nem sikerült a széles galandféreg petéjéből kikelt csillangós lárvával megfertőzni. Eredményt csak akkor ért el a két természetbúvár, midőn evezőslábú rákocskákkal próbálkoztak. Cyclops strenuus és Diaptomus gracilis, két igen gyakori faja ezen rákocskáknak, csakhamar meg volt fertőzve, miután összekerültek a széles galandféreg petéiből kibujt lárvákkal. E lárvák a rák testüregébe jutva elveszítették csillangóikat s a bél külső oldalán telepedtek meg. Szabadon mozogtak és 8—12 nap alatt 0.2 mm. nagyságúra növekedtek. A parányi rák belén eddig kampóikkal kapaszkodtak, majd e kampóikat is elveszítették s ezután nyugodtan maradtak a rák testüregében. Az ilyen fertőzött rákocskákkal etetett fiatal pisztrángok belében azután sikerült kimutatni az eleven lárvákat és tovább figyelni ezek útját és borsókévé való átalakulását a hal izomzatában. 10—12 nap alatt fújják át a lárvák a hal belét s azután a testüregen át az izomzat közé furakodva a lárvák újra nyugalmi állapotba jut s mint borsóka várja, hogy a hal húásával végleges gazdjába kerüljön.

Dr. U. E.

Régebbi jogesetek.

(Folytatás.)

XXVI.

A halászati jog tulajdonosa az öt vízterülete alapján megillető több szavazatot csak egy képviselő által gyakorolhatja.

A halászati társulat megalakulása után, a halászat a társulat területén, tekintet nélkül az érvényben álló bérleti szerződések tartalmára, csak az üzemterv szabályai szerint gyakorolható.

„A halászati társulat rendkívüli közgyűlésén vita tárgyát képezte az a kérdés, vajjon a társulati alapszabályok 8. §-a szerint lehet-e helye annak, hogy egyes halászati jogtulajdonosok az őket halászati területük alapján a 8. § szerint megillető több szavazatot több képviselő által is gyakorolhassák és erre vonatkozó döntésem közlését a társulat elnöke f. évi . . . sz. a. hozzámm intézett fölterjesztésében kérte.

Fölkérem alispán urat, hogy elnöksége útján értesítse a nevezett társulatot arról, hogy sem a vízjogi törvénynek a vita folyamán hivatkozott 84. §-a, sem az alapszabályok 8. §-a nem tartalmaz kellő alapot a

közgyűlés kisebbsége részéről kifejezett azon fölfogás támogatására, melyszerint egyes tulajdonos több szavazatát több képviselője által gyakorolhatná, mert a 8. § azon rendelkezését, hogy a szavazatra jogosultak száma és szavazata évről-évre megállapítandó, kizárólag a társulati tagok vízterületeire vonatkozó tulajdonjogban esetleg beálló változások teszik szükségessé. Tekintettel arra, hogy a szavazati jog gyakorlása a jogosított egyéni akaratának érvényesítésére szolgál, részéről a közgyűlés többségének a szavazatok oszthatatlansága mellett foglalt állását kell helyesnek kijelentennem.

Értesítendő továbbá a társulat, hogy az említett rendkívüli közgyűlésről fölvetett jegyzőkönyv 3. pontjában kifejezett az a határozata, melyszerint a társulati üzemterv 11. §-ában megállapított tilalmi idő, tekintettel a társulati kötelekbe tartozó vízterületekre nézve főnnálló bérleti szerződések tartalmára, egyelőre nem hajtható végre, meg nem állhat, mert az a halászati törvény végrehajtása tárgyában 5000/889. sz. a. kiadott itteni rendelet 17. §-ához, a belügyi és igazságügyi miniszter urakkal egyetértésében, 70,994/897. sz. a. kibocsátott rendeletembe ütközik, mely rendelet szerint az üzemterv jóváhagyása után a halászat az illető társulat területén csakis az üzemterv alapján gyakorolható, tehát az üzemtervben megállapított tilalmi idő föltétlenül betartandó; az üzemterv föltételeitől eltérő gyakorlása a halászati jognak pedig az említett 5000/889. sz. itteni rendelet 22. §-a alapján 100 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.” (34,553/98. F. M. és 47,940/1900. F. M. sz.)

XXVII.

Hatósági közeg elől való megfutamodás a kihágás tényálladékat még meg nem állapítja.

„Azon körülmény, hogy S. E. felesketett erdőőr mult évi október hó 23-án este fél hat órakor panaszlottat börtáskával és bányalámpákkal felszerelve a Bohui patak balpartján látta s hogy úgy panaszlott, mint annak társa az erdőőr megpillantásakor megfutamodott, a kihágás tényálladékat meg nem állapítja.” (23,000/98. számú F. M.)

XXVIII.

Robbanó szerekkel való halászás nem minősíthető tiltott eszközzel való halászás tényének.

„Az alsófokú ítéleteknek a kihágás megnevezésére vonatkozó részét meg kellett változtatni, mert a tanuk vallomásaival igazolt tényállás szerint nem tiltott eszközökkel, hanem robbanó szerekkel való s az idézett t.-cz. 23. §-ának e) pontjában tiltott halászás ténye forog fenn; mert továbbá a jelen esetben nemcsak tilalmas időben (18. §), hanem a 23. § f) pontja ellenére éjjel és jogosulatlanul történt a halászás, mihez képest mindegyik panaszlott terhére a 62. § a) és b) pontjai alapján külön-külön büntetést kellett kiszabni.” (11,262/1898. sz. F. M.)

XXIX.

Szolgabíró csak akkor ítélkezhetik kihágási ügyekben önállóan, ha erre a törvényhatósági bizottság által szabályszerűen fel van hatalmazva, mely körülmény a tárgyalási iratokban kifejezetten igazolandó.

„Megsemmisítendő voltak pedig az e tárgyban hozott alsófokú ítéletek, mert a kérdéses ügy elsőfokban nem a halászati törvény 60. §-a értelmében illetékes főszolgabíró, hanem a kihágási ügyekben ítélkezésre külön megbízással nem bíró szolgabíró által tárgyalatott s bíraltatott el; a szolgabíró pedig csak akkor járhat el és

ítélkezhetik kihágási ügyekben önállóan, ha a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyek elbírálására az 1567 ex 1881. sz. belügyminiszteri körrendelet értelmében a vármegye törvényhatósági bizottsága által szabályszerűen fel van hatalmazva, mely körülmény a szolgabíró által letárgyalt s elbírált kihágási ügyben a belügyminiszter úrnak 775 ex 1891. sz. elvi jelentőségű határozata szerint egyszersmind határozottan igazolandó." (60,308/98. sz. F. M.)

XXX.

Büntetéspénzek behajtásának csak az ítélet jogerőre emelkedése után van helye. (78,607/1898. sz. F. M.)

XXXI.

Halászok a halászat gyakorlásától az okozható károk megelőzésének okából nem tilthatók el.

"G. V., a cs—i káptalan uradalmi tisztartója által M. K. s—i lakos ellen folyamatba tett halászati kihágási ügyben sz. a. kelt jelentésével felterjesztett iratokat idezárva, oly értesítéssel küldöm le alispán úrnak, hogy a sz. a. hozott másodfokú ítéletét, melyszerint kih. sz. a. hozott elsőfokú főszolgabírói ítélet megváltoztatása mellett panaszlottat a terhére rótt kihágás vádjá és következményei alól felmentette, a panaszost panaszával a rendes bírói útra utasította: a cs—i székeskáptalan részéről közbevetett felebbezés folytán felülvizsgálat alá vettem s ennek eredményéhez képest azt akként változtattam meg, hogy panaszlottat az. 1888: XIX. t.-cz. 64. §-ába ütköző kihágás elkövetése miatt az ugyanezen törvény 68. §-ában megjelölt czélokra 15 nap s végrehajtás terhe alatt 5 frt pénzbüntetésre, ennek behajthatlansága esetén önköltségen kitöltendő 1 napi elzárásra ítéltém.

Mert azon cselekménye által, hogy a cs—i káptalan halászati jog bérletén a partbirtokához fűzött jogcímen bérlő halászeit a földje mentén elfolyó Temes medertől eltiltotta, a halászati törvény 12. §-ban terhére megállapított szolgalmi korlátozás ellen vétett s így az említett szolgalmi biztosítására szolgáló büntető határozatok vonatkozó pontja értelmében marasztalando is volt.

Panaszlottanak azon védekezése, hogy a halászokat a halászat gyakorlásától az okozott károk kikérülése végett tiltotta el — mentségül nem szolgál, mert a halászati törvény 12. §-a értelmében a parti birtokos és meder tulajdonosa halászat gyakorlása által okozott károkért jogorvoslást kereshet." (52,134/1899. sz. F. M.)

XXXII.

Összetett bizonyítékok alapján a marasztalás ki-mondandó.

Kézbesíthetlen ítélet az elévülési határidőn belül nyil-vántartandó.

"Elsőrendű vádlott marasztalando volt, mert a tárgyalási jkv. tanúsága szerint csakis a robbanószerral való halászás tényét, a helyszínen való lételet azonban nem tagadja: ezen tagadással szemben pedig, miután a robbanást többen hallották s az elkábult halakat, melyek csakis ennek következtében kerülhettek a víz színére, ugyancsak többen látták: ezen bűnjelek összetalálkozása folytán K. M. teljesen részletes és esküvel megerősített vallomása bizonyító erejűnek volt tekintendő és a dinamittal való halászásbani bűnösséget nevezetnek terhére is ki kellett mondani.

A S. B.-ra vonatkozó ítéleti rész felfüggesztendő volt, mert a II. fokú ítélet — a kézbesítési ív tanúsága szerint — nevezetnek kézbesíthető nem volt.

Felhívom alispán urat, hogy az eljárás I. fokú hatóságot utasítsa, hogy a S. B.-ra vonatkozó ítéleti rész esetleges végrehajtása végett az ügyet az elévülési határidőn belül tartsa nyilván és az ítéletnek az elévülési határidőn belül való kézbesítése céljából a szabályszerű lépéseket tegye meg. (83,111/99. sz. F. M.)

(Folyt. köv.)

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdések.

4. A vidrák nálunk rendkívül elszaporodtak s tetemes károkat okoznak, sikeresen hogy irthatjuk őket? I. R. Tolna.

Fejeletek.

4. Tulajdonképpen fejeletünk megadása előtt megjegyezzük, hogy a halászatról szóló 1883. évi XIX. t.-cz. 26. §-a szerint a halászatra jogosítottak, ha vadászati jogosítvánnyal nem bírnak is, *lőfegyver használatával nélkül*, elpusztíthatják a halakra nagyobb mértékben kártékony állatok közül többek között a *vidrát* is, a vadászterület tulajdonosának vagy bérlőjének azonban az ilyen módon befogott vagy elejtett vad iránt *tulajdonjoga fennáll*.

Ezek előrebocsátása után most már, ha a vadászatra jogosult a halászatra jogosultnak a lőfegyver használatát megengedi, akkor a vidrákat pusztíthatja lőfegyverrel is, ellenkező esetben azonban csupán *vastórral* (csapda). A nagy kitarással, körültekintéssel meg-ejtett *lesből való vadászat* főképp holdvilágos estéken és éjszakákon szokott eredményes lenni. Kiváló figyelembe jövő szempontok: a legdörben vagy a part bokrai közt való fedett állás, a kedvező (a víz felől jövő) szélirány, a csendes és a dohányszástól ment vára-kozás s hogy a megjelenő vidrára lehetőleg akkor lőjjünk, mikor már a szárazföldre kiért.

A tőrrel való fogásról már akár kötetet lehetne írni. Leglényesebb tudnivalók a következők: A vidra jelenlétét elárulja saját-szerű, fűszóhártyás lábnyoma, a csapások (puha talajon) és a hal-, olykor a rákmaradványokat (pikkely és száka) tartalmazó ürületek. Miután a vidra nem tartózkodik állandóan a vízben s abból nem-csak ki-be jár, hanem sokszor a nagyobb távolságra eső szom-szedos vizeket is felkeresi, a vízből a szárazra és viszont, több, jól észrevehető *ki- és bejáróhelye* van. Ezen ki- és bejáróhelyeknek, továbbá a csapásoknak a pontos ismerete és megállapítása úgy-szólván *kiinduló* pontja a törvetésnek, illetve a sikernek. A vastörök közül legalkalmasabb és leghasználatosabb az ú. n. *tányérvas*. Ez lehetőleg jó erős és súlycs (masszív) legyen.

A tányérvasakat most már leginkább a vízben, de a szárazföldön is felállíthatjuk. Ha alkalmas a hely, a vízben közvetlen a be- és kijárók alá helyezzük el a vasat vízszintes s a csapással lehetőleg párhuzamos helyzetben 10—20 cm.-nyire a víz alá, tányérját vízi-növényzettel, mohával, illetőleg vékony rétegű iszap-, homok- vagy kavicsréteggel borítjuk, úgy hogy az a környezettel teljesen meg-egyezzen. A vas füléhez legalább 3 m. hosszú láncot kötünk s annak végét vagy a mederbe vert karóhoz, vagy valamely partmenti fához, erős gyökérhez erősítjük. Túlságos rövidre kötni a tőrt nem szabad, mert a vidra aránylag igen erős s megfogva dühösen védekezik, a lábát könnyen ki is húzhatja, ha pedig gyenge a tőr, azt akárhányszor össze is törí. Gyakorlati emberek ott, ahol a tőr az elvonszolás veszélyének nincs kitéve (sásas, nádas stb.), nem túlságos mély tavak), éppen ezért legcélszerűbbnek tartják a tőrt nem szilárdan kikötni, hanem a vasláncra egy erősebb dorong (1—2 m. hosszú) darabot kötnék. Nehogy a vidra szimatot kapjon, a tőr kihelyezésénél sokan nagy körültekintéssel járnak el. Magát a vasat előzőleg iszappal, sárral (sőt a vidra ürületeivel is) sűrölve szagtalanítják, vigyáznak arra, hogy a vidra csapásait a külső terepen meg ne bolygassák s egyébként is semmi idegen szimatot, emberi szagot ne hagyjanak hátra, az óvatosság éppen ezért, ha lehetséges, a tőr felállítását, a hely megkerülésével, a vízben állva végzik.

A tőrnek a szárazon való felállítása hasonlóan, a takarás pedig, nehogy feltűnő legyen, mindig a helyben található gyepvel vagy földdel történik. A felállításra legalkalmasabb az a kiemelkedő pont (hangyaboly, hancsík, vakondtúrás), a melyre a vidra ürületekét szokta rakni. Ilyen esetben a borító rétegre az ürületeket is vissza kell helyezni.

Tájékozásul megjegyezzük még a következőket: A nagy súlyú vas mély vízben azért is jó, mert a megfogott vidrát a vízbe alá-húzza, ahol hamarosan megfullad, nem kinlódik tehát soká. Ha túlságos puha, mocsaras a talaj, akkor a tőr alá fa- vagy kődara-bokat helyezünk, hogy szinte „ugorva” csapjon. Miután sok a be-és kijáróhely, ajánlatos több tőrt felállítani. Ha a tőr felállítására

nem alkalmasak a természetes be- és kijárók, akkor a régi eltorlaszolásával mi magunk is készíthetünk ilyet, de csak akkor állítjuk rá a vasat, ha a vidra már használatba vette. Miután a vidra éjjel jár, a töröket naponta legalább egyszer (reggel) okvetlen végig kell vizsgálni.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A Balatoni halászati társulat f. évi április hó 19-én tartotta rendes évi közgyűlését Siófokon báró *Inkey Pál* elnöklete alatt. A társulat igazgatósága ezúttal az 1917/18. és 1918/19. üzemévekről számolt be a közgyűlésnek. Az 1917/18. üzemévben a bérlő társaság 13 hálóval dolgozott, 122 halász és 24 egyéb alkalmazottal, halhasítással és pikkelyezéssel ugyanebben az időszakban 31 munkás foglalkozott; a téli halászatnál pedig 288 ember. Ebben az évben még a tóban termelt mintegy 152 millió fogassüllőikrát költettek ki eredményesen. A társulat 42 esetben 69 orvhalász ellen teit feljelentést, ezek közül 4-et felmentettek a vád alól, 4 ellen hadba vonulása miatt az eljárás nem volt folytatható, 18 dorgálásban részesült, 21 egyént pedig 20—300 kor-ig terjedő büntetésben marasztaltak el. Az őrzést az eddigi módon csendőrörsök és a részvénytársaság alkalmazottai végezték.

Az 1919. év elején, aztán a Károlyi-kormány alatt a Balaton halászatának közszegesítése vétetett tervbe, majd az ezt követő ú. n. tanácsköztársaság a Balaton halászatát köztulajdonba, saját kezelésbe vette, mely azután a vörös uralom bukásáig tartott. A halászat ezen egész idő alatt a rendelkezésre álló csekély hálóanyaggal fokozott mértékben üzték, bár minden nagyobb fogási eredmény nélkül. A mesterséges behalásztás szünetelt, sem pontyivadék, sem fogassüllőikra kihelyezése nem történt.

A bérlő részvénytársaság adatai szerint az 1917/18. üzemévben kikerült a Balatonból 18,187 kg. garda, 221,143 kg. keszeg, 5525 kg. ón, 16,810 kg. csuka, 6,419 harcsa, 15,596 kg. ponty, 3840 kg. I. oszt., 2461 kg. II. oszt., 10,356 kg. III. oszt., 20,710 kg. IV. osztályú fogassüllő és 3265 kg. apró vegyes hal, összesen 324,342 kg. hal; az 1918/19. üzemévben pedig 45,379 kg. garda, 152,834 kg. keszeg, 13,226 kg. ón 11,711 kg. csuka, 4808 kg. harcsa, 21,192 kg. ponty, 3799 kg. I. oszt., 2227 kg. II. oszt., 10,014 kg. III. oszt. és 18,925 kg. IV. osztályú fogassüllő, mindössze 287,125 kg. hal.

A társulat ingóságainak feltárlti értéke 1918. év végén 35,545 K 94 f (ebből 20,000 kor. n. é. hadikölcsön és 15,000 kor. n. é. egyéb értékpapír).

Az 1917/18. évi zárszámadás szerint a társulat bevétele 62,123 46 kor., kiadása pedig 59,463 46 kor. volt, a maradvány tehát 2660 kor., míg az 1918/19. évben 61.440 24 kor. bevétellel szemben 58,169 24 kor. kiadás merült fel s így 3271 kor. volt a maradvány.

Az 1917/18. évi haltenyésztési számla 117 97 kor. bevételt, 1 97 kor. kiadást és 116 kor. maradványt, míg az 1918/19. évi számla 118 32 kor. bevételt, 3 32 kor. kiadást és 115 korona maradványt tüntet fel.

Az 1918/19. évi, illetőleg az 1919/20 évi költségelirányzatot 63,277 50 kor., illetőleg 68,246 kor. bevétellel és 59,549 84 kor., illetőleg 63,742 13 kor. kiadással állapították meg, mely összegekben az évi haszonbér 56,480 kor., illetőleg 60,880 kor. bevétellel s az igazgatási kiadások levonása után 51,899 84 kor.; illetőleg 55,892 13 kor.-val, mint a tagok között kiosztandó járandóság szerepel.

Bejelenti az igazgató, hogy a földmívelésügyi miniszter az alapszabályok módosítását jóváhagyta s ehhez képest 7 új választmányi tag választatott meg. A közgyűlés ezután az új bérbeadásra vonatkozó korábbi határozatának végrehajtását, tekintettel arra, hogy azt most időszerűnek nem tartja, egyelőre felfüggesztette. Végül többek hozzászólása és beható eszmecsere után az 1920. évre érvényesíthető halászati haszonbérfelemelés összegét, a magyar kormány 2316/1920. sz. rendelete alapján, a bérlő részvénytársasággal történt barátságos megegyezéssel 60,880 kor.-ról 121,760 kor.-ban állapították meg. A bérlő részvénytársaság e mellett kötelezettséget vállalt arra, hogy a partmenti községeknek a hallal való ellátás tekintetében felmerülő igényeit töle telhetőleg kielégíti.

Az érd—dunaegyházi halászati társulat f. évi április hó 17-én tartotta rendes közgyűlését Dunaadonyban *Boronkay György* elnökletével. A társulati jelentés szerint a halászati haszonbérnek pontosan befolytak a azok a jogtulajdonosok között felosztattak. A halászati tilalmak ellenőrzése céljából a társulat az illetékes közigazgatási hatóságokat felhívta, sajnos, a forradalmak idején nem sok eredménnyel. A múlt évi zárszámadások szerint 1831 71 K bevétellel szemben 281 18 K kiadás merült fel. Az 1920. évi költségeket 2900 K-val irányozták elő, ehhez képest a tagok évi járulékát k. holdanként 35 fillérben állapították meg.

A tisztújítás során a közgyűlés *Müller József* kir. uradalmi erdőmestert elnökké, *Maertens Alfrédet* pedig alelnök-igazgatóvá választották meg. Végül a közgyűlés tárgyalás alá vette a magyar kor-

mány 2316 1920. M. E. sz. rendelete alapján a halászati jogok haszonbérre felemelése kérdését, melynek előkészítésével *Maertens* alelnök-igazgató és *dr. Szilágyi* ügyvéd bíztattak meg azzal, hogy előterjesztésüket a f. évi május hó 1-én tartandó közgyűlésnek tegyék meg.

A f. évi május hó 1-én *Müller József* elnöklete alatt tartott rendkívüli közgyűlésen *Maertens Alfréd* társulati igazgató jelenti, hogy a társulat kötelekébe tartozó vízterület hat bérlője az 1919. IV/1.—1920. III/31-ig terjedő bérlési évre, a szerződés szerű 17,580 K-val szemben 50,190 K bérösszeget ajánlottak fel; ezt a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett.

A soroksári dunaági halászati társulat f. évi április hó 27-én tartotta rendes évi közgyűlését *Praxa János* kir. uradalmi erdőmester elnökletével. A halászati tilalmak ellenőrzése a múlt évben, a forradalom miatt, nem volt végrehajtható. A zárszámadások szerint a bevétel 6857 86 K volt, míg a kiadások 5427 96 K-t tettek ki. A közgyűlés a jövő évi költségeket 2100 K-ban állapította meg s ehhez képest a tagok évi járulékát k. holdanként 70 fillérben vetették ki. Végül bejelenti az elnök, hogy a halászati jogok haszonbérének felemelése tárgyában kiadott 2316/1920. M. E. sz. rendelet alapján a társulati halászbérlőkkel történt megállapodás szerint, a bérlők az eddigi 5700 K haszonbér helyett az 1919. IV/1.—1920. III/31-ig terjedő időszakra 17,700 K haszonbért hajlandók fizetni, a mit a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vesz.

A dunaföldvár—bátaszéki halászati társulat április 30-án Kalocsán tartott rendkívüli közgyűlésén *dr. Mócsy István* elnöklete alatt egyhangúlag elhatározta, hogy a társulati üzemterv megszabott és április 10-től június 10-ig terjedő általános tilalmat ezidőszereint hatályon kívül helyezik s a határozat jóváhagyását kérelmezik a földmívelésügyi minisztertől, mert a társulati terület egy része szerb megszállás alatt van, a hol ezidőszereint is minden megszorítás nélkül folyik a halászat a magyarországi érdekeltség kétértelmelen megkárosításával.

A társulat egyúttal elhatározta azt is, hogy a dunai holtágakat kiméleti térként kívánja gondozni és a felfüggesztendő tilalmi időszak alatt halóirevel szigorúan ellenőriztetni, hogy a holtágokban senki se halászhasson.

A közgyűlésen felpanaszolták, hogy a társulat kötelekébe tartozó paksi érdekelt, többnyire hivatásos halászok, a saját vízterületükön a halászatot a legönkényesebben gyakorolják, a halóréket életveszélyes fenyegetésekkel fogadják és tiltakoznak minden törvényes beavatkozás ellen. A tolnai szakaszon is erősen elharapódzott az orvhalászat. Ezek szigorú megtorlása iránt a társulat jövőben a legerélyesebb lépéseket fogja tenni. (—gh.)

VEGYESEK.

† **Dr. Zuntz N.** A németeknek ismét egy nagy hírű tudósuk halt meg, a ki különös érdeklődéssel vonta tudományos működése keretébe a gyakorlati halászatot is: *Zuntz N. dr.*, a berlini mezőgazdasági főiskolán az élettan tanára. Tulajdonképpen szakmaköre az ember s a háziállatok élettana volt ugyan, de munkássága a halászat terén is úttörő s vezetőszerpet játszott, különösen az utolsó évtizedekben a mesterséges etetés és a víztrágyázás problémáinak megvilágítása körül. E terén valóságos nemes verseny fejlődött ki Észak- és Dél-Németország között, a hol tudvalevőleg az oly korán elhunyt *Hoffer B. dr.* működése vált világhírűvé; úgy mint ott a *willenbachi* tógazdasági kísérleti telep, itt a *Zuntz* tanár vezetése alatt álló *sachsenhauseni* tógazdasági kísérleti telep szolgált a gyakorlati irányú tudományos kutatások helyéül, a melyek eredményei hatalmas lendülettel vitték előbbre a modern halászat üzemét. Munkabírása teljében, 73 éves korában, f. évi márczius 24-én hunyt el. A tógazdaság terén hazájának határain kívül dolgozók is hálás kegyelettel őrzik emlékét!

Tolnáról panaszok ismét egyik hivatásos halásztársunk, hogy a dunai halászok közül sokan még mindig nem jöttek tudatára annak, hogy a közérdek mellett saját érdekeiket is legjobban szolgálják azzal, ha a törvénynek a halak óvása és védelme, valamint a halászársra vonatkozó rendelkezéseit megtartják. Egyesek még most sem okultak a közelmúlt szomorú tapasztalatain, nincs előttük tekintély, nem tartanak össze és önzésükben nem ismernek más érdeket, csak a magukét.

Egyébként közli, hogy a dunai süllő ívása eredményes volt, a ponty pedig április végén kezdett ivni.

Magunk részéről nagyon sajnáljuk, ha a dolog csakugyan úgy van, a mint azt tagtársunk leírja s igen kívánatosnak jelezzi, hogy magyar halászaink s halászmunkásaink — a helyzet magaslatára emelkedve — régi hibáiktól meg tudjanak szabadulni. Egy kis önzetlen munkát vár tőlük most a haza s nem pedig egymással való viszálykodást. Azok ellen pedig, a kik nem akarnak maguktól jobb belátásra jutni, az értelmes, felvilágosodott és művelt, hiva-

tásos halászok tartanak össze s ha lehet, jó példával, ha nem lehet, törvényes kényszerítő eszközökkel iparkodjanak őket is a hasznos és hivatásos munkában való részvételre bírni. Ezen igyekezetükben mindnyájunk segítségével fognak találkozni!

10,000 koronás hal. Nem valami exotikus ritkaságról van szó, hanem a mi budapesti piacunkon eladott közönséges *harcsáról*. Még a múlt hónapban került fel a Tiszáról; igaz, hogy közel egy métermázsát nyomott (pontosan 87 kg.-ot), megvette pedig az egyik nagyszálloda, az akkori napiárak szerint, kilogrammját 100 koronán felül értékelve. Így fizettek nálunk egyetlen darab halért kerekén 10,000 koronát. Az esetről még a napilapok is megemlékeztek. („Az Est” 1920. április 17.) Sőt Bécsbe is elkerült a híre, de ott már a harcsából — csuka lett! (N. W. A.)

Kormoránok irtása. A kormoránok (kárókatonák), ezek a lúd-nagyságú vízimadarak, tudvalevőleg a legveszedelmesebb halpusztítók. Bécs mellett, a történelmi nevezetességű Lobau-szigeten van óriási telepük, a melyhez, lévén udvari vadászterület, eddig nem igen lehetett hozzáférni Tavaly aztán az illetékes körökkel megegyeztetve a halászok érdekeltsége, hogy először 100 fészekre, az idén pedig 30—40 fészekre csökkentik a telep nagyságát a madarak kilövésével. Csak hogy a múlt évben korán fogtak a dolgozók; a madarak egyszerűen elriadtak s a Duna mentén lejjebb vonultak, az osztrák határon kívül (tehát magyar területen!) Ottan fészkeltek s felnevelték fiókáikat. Ennek eredményeképp ez idén még az eddiginél is nagyobb számban keresték fel ismét a lobauit telepet. Most aztán a lelövással várni akarnak május második feléig, a mikor már a fiókák kikeltek. Így remélik, hogy az irtást eredményesen végzik majd.

Budapesti halpiacz. A közönség gyöngye vásárlóképeségének a felhozatalok teljesen megfelelnek. A mi árú érkezik, sajnos, annak egy bizonyos hányada romlott, mivel ez évben a vidék is rosszul van jéggel ellátva, a korán beállt meleg idő mellett pedig a halnak jég nélküli való szállítása elképzelhetetlen, lévén az a legkönnyebben romlandó húsféleség. Mindenesetre felhívjuk a hatóságok éber figyelmét az ellenőrzésre, mert romlott halhús fogyasztása súlyos betegségek válhatnak okozójává.

A Balaton és a Velencei-tavon a ponty fogási tilalmát felfüggesztették ezen a tavaszon.

A szállítási nehézségek és a sok romlott árú, lényegesen megrágótták a kifogástalan hal árát. Erre való tekintettel, bár az olcsóbbodás remélhető, szösz szerint olcsó árú, fennforgó viszonyok mellett, ősz előtt alig várható.

A tógazdaságainkban termelt halak teljesen elfogytak, miért is élő pontyból, egyes példányoktól és a legapróbb fajtától eltekintve, készletek nincsenek. A meg nem szállott területeken lévő tógazdaságok ezidei benépesítése, anyaghiány és nehéz szállítási viszonyok miatt, sok kívánnivalót hagy hátra, ebből kifolyólag és mivel a halak takarmányozása ez évben sem remélhető, csak gyengébb hozamokat várhatunk. Az adott nehéz viszonyok között a fogások, valamint a felhozatal nagyon eltérő mennyiséget jutatnak a piacra, a nagybani árak tehát úgyszólván napról-napra változók és nem csekély eltéréseket mutatnak, miért nagyobb időközökben nehéz a helyzetnek megfelelő árjegyzést nyújtani. A hónap első felében körülbelül a következők voltak a **budapesti halpiacz árai nagyban**: kecsge 80—100 K, süllő, nagy 80—100 K, közép 70—80 K, apró 40—60 K, élő ponty, apró 55—60 K, jegelt ponty 45—70 K, harcsa, vágó 70—80 K, közép 55—70 K. C.

Hivatalos árjegyzés. A budapesti vásárcsarnoki igazgatóság csak pontyból jelez **nagybani** eladást: élve 6500—9000 K-val, jegelve 4500—8000 K-val métermázsáját. **Kicsinyben** az árakat az alábbi összeállítás mutatja április 10-től május 8-ig:

a) Édesvízi (élő) hal:	1920. április 10.		1920. május 8.	
	Vásárcsarnokokban	Nyílt piacon	Vásárcsarnokokban	Nyílt piacon
Ponty, nagy	10000—11000	8000—10000	8000—10000	6000—11000
" kicsiny	8000—10000	—	7000—8000	—
Harcsa, nagy	12000—12000	—	—	—
" kicsiny	10000—10000	—	10000—10000	—
Csuka, nagy	10000—10000	—	—	—
" kicsiny	9000—9000	8000—9000	—	5000—6000
Kárász	3500—3500	—	—	5000—6000
Czompó	—	8000—8000	6000—8000	6000—6000
Márna	—	—	—	—
Keszeg	—	—	—	3000—6000
Apró, kevert hal	3000—3000	3000—6000	—	2600—5000
b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal.				
Ponty, nagy	8000—10000	8000—9000	6000—8000	4000—5000
" kicsiny	5000—8000	—	4000—6000	—
Harcsa, nagy	—	8000—10000	12000—16000	5000—10200
" kicsiny	—	—	7000—8000	—
Csuka, nagy	9000—9000	6000—8000	7000—9000	5000—6000
" kicsiny	8000—8000	—	6000—7000	—
Fogassüllő, dunai	11000—11000	—	12000—12000	—
I. Fogassüllő, balatoni nagy 3 kg. felül	—	—	—	—
II. Fogassüllő, balatoni nagy 2—3 kg.-os	—	10000—10000	—	10000—10000
II. Fogassüllő, balatoni kicsi 45 cm. h. feljebb	12000—12000	—	—	—
IV. Fogassüllő, balatoni kicsi 35 cm. h. feljebb	—	—	—	—
Keszeg, balatoni	—	—	—	—
Garda, balatoni	—	—	1000—1500	—
Kárász	—	6000—7000	3600—5000	3000—5000
Czompó	6000—6000	—	5000—7000	6000—6000
Márna	—	—	7000—9000	—
Keszeg	—	3800—6000	1500—5200	3000—5000

Halászat bérbeadása.

A váci püspöki uradalom javadalmát képező 2/3-ad részben és a váci káptalani uradalom javadalmát képező 1/3-ad a **váci határban lévő dunai halászat**, úgyszintén a váci püspöki uradalom javadalmát képező **nógrádverőcsei dunai halászat 1920. évi július hó 1-től számítva 3 (három) egymásután következő évre, vagyis 1923. év július 1-éig** bérbeadatik. Pályázók zárt ajánlataikat **1920. évi május hó 20-ig** a püspöki uradalom jószágigazgatóságánál adják be. Az uradalom fenntartja magának azon jogot, hogy a halászatot a pályázók közül annak adja bérbe — akinek akarja.

Vác, 1920. április 6.

Püspöki uradalmi jószágigazgatóság.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsá élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 40—94

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).

Sürgöncycím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaul pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründli 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyóráf, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd, (Somogy megye).